

Кучерук Юлія Вікторівна

*студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП ДО РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ
ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ**

У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) було внесено декілька пакетів змін. Внаслідок чого кримінальне процесуальне законодавство зазнало значних трансформацій, тим самим було «розширено» повноваження керівника органу прокуратури. Так, змін зазнав і розділ XI «Перехідні положення» КПК, а саме було внесено нові формулювання щодо тимчасового доступу до речей та документів під час воєнного стану: це було зроблено з метою забезпечення вчасного та ефективного здійснення кримінального провадження навіть у теперішніх умовах.

Так, відповідно до новел законодавства, що набули чинності 1 травня 2022 року, поки діє воєнний стан на території України, тимчасовий доступ до речей і документів, визначених у п.п. 2, 5, 7, 8 ч. 1 ст. 162 КПК, здійснюється на підставі постанови прокурора, погодженої з керівником прокуратури, раніше рішення про тимчасовий доступ до речей та документів приймалося слідчим суддею або ж безпосередньо судом. Тобто такі нововведення до розділу XI дозволяють обійти норми ст. 615 КПК і надають можливість прокурору виносити постанову про тимчасовий доступ до речей та документів у будь-якому випадку, а не за певних умов, як було раніше.

До таких документів та речей відноситься:

- відомості, які можуть становити лікарську таємницю;
- відомості, які можуть становити банківську таємницю;
- інформація, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо;
- персональні дані особи, що знаходяться у її особистому володінні або в базі персональних даних, яка знаходиться у володільця персональних даних.

Прокурор після отримання клопотання слідчого про тимчасовий доступ до речей та документів або ж якщо таке рішення він прийняв

сам, то питання про надання такого дозволу вирішується на підставі ст.ст. 163, 164 КПК.

Умовно процедуру розгляду такого клопотання можна розділити на три етапи:

1. Виклик особи, у якій знаходяться потрібні документи чи речі. У випадку, якщо існує реальна загроза знищення чи зміни речей, прокурор може розглянути клопотання без виклику володільця документів чи речей.

2. Розгляд клопотання: вивчення матеріалів, чи достатньо підстав для надання такого доступу до охоронюваної законом таємниці, адже це відбувається лише у тому разі, якщо немає можливості довести певні обставини іншим способом.

3. Винесення постанови прокурором з дотриманням вимог, передбачених для відповідних ухвал слідчого судді.

В подальшому така постанова прокурора має бути погоджена з керівником органу прокуратури. Важливим є також момент, що законодавством ніяким чином не передбачено, як саме відбувається процедура видання такої постанови, окрім того, що вона має бути погоджена з керівником прокуратури. Можна стверджувати, що повноваження керівника органу прокуратури були розширені для виключення випадків, коли слідчий суддя не може вчасно виконувати покладені на нього обов'язки, також ці повноваження стосуються всіх кримінальних правопорушень та не мають виключень.

Підсумовуючи все вищесказане, варто звернути увагу на те, що такі зміни мали б забезпечувати ефективне досудове розслідування під час дії воєнного стану.

Проте спрощений доступ до охоронюваної законом інформації викликає побоювання щодо того, чи будуть дотримані вимоги пропорційності під час досудового розслідування. Адже можна було запровадити таке нововведення лише на територіях, де ведуться активні бойові дії чи на територіях, які знаходяться в окупації, тому що на решті території України слідчі судді можуть повністю виконувати покладені на них повноваження.

Варто звернути увагу також на те, що, доповнивши розділ XI «Перехідні положення» КПК пунктом 20-7, законодавець створив колізію норм, тому не зрозуміло, хто ж все таки має виносити постанову: слідчий суддя чи прокурор після погодження з керівником прокуратури. На мою думку, ця колізія має бути вирішена таким чином:

- на час дії воєнного стану постанови щодо надання тимчасового доступу до речей і документів, зазначених у пункті 20-7 розділу, має виносити лише прокурор за погодженням із керівником органу прокуратури;
- доступ до решти відомостей та речей має надаватись у звичному для нас порядку: на основі постанови слідчого судді.

Також, я вважаю, не зовсім доцільно надається доступ до лікарської таємниці. Адже, взагалі не зрозуміло, в чому важливість таких відомостей під час воєнного стану.

Звісно, поки рано підводити підсумки, наскільки вдалими та доцільними є такі зміни, тому що це буде зрозуміло лише в майбутньому, після завершення воєнного стану та на підставі аналізу практики застосування введених змін щодо тимчасового доступу до речей та документів.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14 квітня 2022 року № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20>

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Мурзановська А. В.

Огир Діана Віталіївна

*студентка 4-го курсу факультету прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АНАЛІЗ ОКРЕМИХ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

У складний для України час, пов'язаний з військовою агресією Російської Федерації проти нашої держави, дуже важливо вдосконалювати Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) [1] для покращення швидкості та ефективності досудового розслідування кримінальних правопорушень. Нагальність цієї потреби підтверджується і тим, що 15 березня 2022 року Верховною Радою України був прийнятий Закон № 2137-IX «Про внесення змін до Кри-